

ACC. N:R. *M. 13267 : 1-22.*LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVLandskap: *Skåne*Upptecknat av: *Carl Wallin*Härad: *Järrestad*Adress: *Vallby, Hammenhög*Socken: *O. Tomarp.*Berättat av: *kyrkvärdaren Henry Möller, O. Tomarp.*Uppteckningsår: *1939.*Född år *1899* i *London. (Bott i O. Tomarp i 29 år.)**Klockstapel v. tornbygget 1872. s. 1.**Klockringning. s. 2-21.**Dödsarsak. s. 20-21.**Klockorna hördes till Bornholm. s. 22.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267: /

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestad

Adress: Vallby, Hammenhög

Socken: Ö. Tomarp

Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller

Uppteckningsår: 1939

Född år 1899 i Ö. Tomarp
London (Bott i T. i 29 år).

Klockstapel vid tornbygget 1872.

*Det nya tornet uppfördes 1872. Under torn-
bygget hängde kyrkklockorna i en klockstapel
norr om kyrkan.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 13267:2.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestad

Adress: Vallby, Hammenhög

Söcken: Ö. Tommarp

Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller

Uppteckningsår: 1939

Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ringmaskin och vinkelaxlar år 1938.

År 1938 inmonterades ringmaskin. Förut hade klockorna ringts genom tramponer i klockaxlarna. Klockorna, som haft rak axel, fingo nu vinkelaxlar.

Likaledes fingo båda klockorna ny kläpp av mjukare legering i stället för de gamla, som voro av järn.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N.R. M. 13267:3.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tomarp
London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nutida ringning till högmässa.

Förringningen.

*Förringningen äger 1½ timme för ^{hög-}~~guds-~~
~~hög-~~^{mässans} början. Med stora klockan ringes i
5 minuter.*

An - ringningen.

*An - ringningen äger rum ½ timme för
högmässans början. Med lilla klockan ringes
i 5 minuter.*

Sammanringningen.

Sammanringningen utföres med båda klockorna. Ringningen, som börjas med stora

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:4

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Ö. Tomarp
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

klockan, varar i 5 minuter.

Ändring i högmässoringen genom söndagskolan.

*När söndagskola för ett par år sedan börjades,
skedde en ändring i ringningen.*

*Söndagskola hålles varannan söndag, alltid
när det är "först mässa."*

*De söndagar det är "först mässa" sker ringningen
på följande sätt:*

Förstoringen

*sker som vanligt 1½ timme före högmässan
(med stora klockan).*

Sen-ringningen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:5.Landskap: SkåneUpptecknat av: Curt WallinHärad: JärrestadAdress: Vallby, HammenhögSocken: Ö. TommarpBerättat av: Kyrkoväktare Henry MöllerUppteckningsår: 1939Född år 1899 i Ö. Tommarp (Bott i T. i 29 år).LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ringes däremot om 1 tim. för högmässan.
(i stället för $\frac{1}{2}$ tim. för). Denna ringning, som
utföres med lilla klokkan, bildar inledning
till vardagskolan, som pågår timmen för
högmässan.

Sammansingningen
utföres därefter på vanligt sätt vid tiden för
högmässans början.

Hela ändringen består alltså däri, att
sammansingningen vid fört mässa och var-
dagskola ringes $\frac{1}{2}$ timme tidigare än van-
ligt.

ACC. N:R.

M. 13267:6.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Natida ringning till vesprar och extra gudstjänster.

Till vesprar och extra gudstjänster ringes
med lilla klockan i 5 minuter $\frac{1}{2}$ timme
före gudstjänstens början. När tiden för guds-
tjänsten är inne, ringes så sammanning-
ning med båda klockorna på vanligt sätt.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. *M. 13267: 7.*

Landskap: *Skåne* Upptecknat av: *Curt Wallin*
 Härad: *Järrestad* Adress: *Vallby, Hammenhög*
 Socken: *Ö. Tommarp* Berättat av: *Kyrkoväktare Henry Möller (*
Ö. Tomarp
 Uppteckningsår: *1939* Född år *1899* i *London* (Bott i T. i *29* år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och klämning)
Hulpmåtsringning (lördagskvättar).

Vantiga lördagskvättar ringes hulpmåtsring-
 ning med lilla klockan i 5 minuter. Där-
 efter klämvas ~~3~~² slag. Alla 9 stagen slås på
 lilla klockan och i en följd. Ingen uppdelning
 av stagen i perioder på 3 slag vardera. Det nya
 slaget slås, så snart ljudet från föregående slag
 dött bort.

ACC. N:R. M. 13267:8.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp (Bött i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

och klänning
Hulgmålsringning kväll för högtidsdag.

Kväll för högtidsdag (det gäller såväl om det är en stor högtidsdag, såsom även Marie bebåd. d., Kristi him. f. dag osv.) ringes med båda klockorna.

Först ringes i 5 minuter med båda klockorna.

Därefter är det tyst i 5 minuter.

Så ringes åter i 5 minuter med båda klockorna.

Därefter är det tyst i 5 minuter.

Så ringes åter i 5 minuter med båda klockorna.

Därefter kläntras 9 lag. Men till skillnad från kläntringen vanliga lördagskvällen, då

Skriv endast på denna sida!

*Obs! 8
Lagda på
Arkiv*

ACC. N:R.

M 13267:9.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestad

Adress: Vallby, Hammenhög

Socken: Ö. Tommarp

Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Ö. Tomarp

Uppteckningsår: 1939

Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

alla slaget slås på lilla klockan, slås mer varsk-
annat slag (lys!) på stora och vardannat slag
på lilla klockan med bojan på stora klockan.
Slaget slås inte i 3-perioder utan i jämn följd.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 13267:10.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Klämtningens byder i annan version.

De 9 slagen i klämtningen ryfta på
skrifti konspiration. Det är 3 klämtslag för
varje ytt. Tre hammarslag anmäls beträffas
för att driva in varje ytt. De 9 klämtnings-
slagen ska alltså nämnas i minnelse
om de 9 hammarlagen.

(Berättarens far gick i skola för folkskol-
lärare Hovlund i Ö. Tommarp. Han betade
om det i skolan. Lärare Hovlund dog
1932 och var då när 70 år.)

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267: II.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

De 9 klänslagens lydning.

De 9 klänslagen, som följa på helgemaits-
ringningarna myfka på honsfärdelsen. Det är
3 slag för var och en av de 3 honsfärderna, all-
tså 9 slag för Hvidus och 3 slag för vardera
av de 2 rövarna.

Obs!
Kärlslagen
för Hvidus.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:12.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Gjätaringningen för.

*För ringdes det vid gjätaringning
20 minuter för äldre och 15 minuter för yngre.
Gränsen bildades av konfirmationen.
Inledning skedde 1/1, 1938.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 13267:13.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år)

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nutida gjätarringning.

Gjätarringning äger alltid rum kl. 10 f. m.
I den döde konfirmerad, börjas gjätarring-
ningen med stora klockan, och ringningen
pågår i 15 minuter.

I den döde icke konfirmerad, börjas gjäta-
ringningen med lilla klockan, och ringning-
en pågår i 10 minuter.

För 4/1938 ringdes det 20 min. för konfir-
merade och 15 min. för icke konfirmerade.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:14.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp
London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Märken, där begravn. ringningen skall börja.

Kommer begravningsföljet väderifrån, börjas begravn. ringningen, när processionen nått fram till Tommarps å.

Kommer det österifrån, börjar ringningen, när folket nått fram till möllare Hanssons väg.

Kommer folket väster- eller norrifrån, börjar ringningen, när det nått fram till transformatorn i Tommarp.

ACC. N:R. M. 13267:15.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp
London (Bött i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Nutida begravningsringning.

Det skall ringas ända tills likföret kommer fram till boudörren. x

Sedan jordfästningen i kyrkan är slut, ringes det, tills kistan sänkts i graven.

Sedan alla gått från graven, ringes det i 5 minuter.

x) Det är bestämt, att denna ringning skall pågå 20 minuter. Bestämningen kom till på grund därav, att det anmärktes, att det ringdes längre för den än för den.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:16.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp (Bott i T. i 29 år).
London

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Särskild ordning för ringning, när begravning
följer högmässan.*

*Äger begravning rum ^{omedelbart} före söndagens hög-
mässa, sker ringningen på följande sätt:*

*Begravningen äger rum i kyrkan före mässan,
och sedvanlig begravningsringning äger rum,
när bisköpskoret påbörjar kyrkan. Efter jord-
fästningen i kyrkan ringes, medan kisten
bäres från kyrkan till graven. Denna ring-
ning blir samtidigt sammanringning
till högmässan. (Vid begravn. omedelbart före
mässan går pastor inte ned ut till graven,
utan börjar omedelbart högmässans altarjämt.)*

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR. M. 13267:17.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
 Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp
London (Bött i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Efter som högmässan börjat, kan därför ingen ringning äga rum, när begravningsgästerna gå från gravarna. Det är sed, att de gå in i kyrkan och övervara högmässan. När så högmässan är slut, ringes 5 minuter med båda klockorna. Det är alltså den sista begravningsringningen, som flyttats till efter mässan.

Denna ordning har gällt sedan gammalt.

ACC. N.R. M. 13267:18.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp
London (Bött i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ingen ringning vid eldsväda.

*Ingen ringning vid eldsväda förekommer.
Ringningen upphörde, när brandstationen
byggdes och ciren anskaffades.*

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:19.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
 Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
 Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
 Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

*Lilla klockan sprack vid begravningsringning
år 1900.*

*När Nils Infusion från Bolshögs församling
skulle begravas år 1900, uppstod en spricka i
lilla klockan under begravningsringningen.
Ringningen utfördes av en man från sorge-
huset samt berättarens sväfar, Lars Holst.*

*Ingen nämnde något om sprickan, och
när kyrkoväktaren på lördagskvällen kom
upp till tornet för att ringa helgmätsring-
ningen, såg han sprickan. Han ringde då
helgmätsringningen med stora klockan
samt anmätte olyckan.*

Skiv endast på denna sida!

ACC. N.R.

M. 13267: 20.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Curt Wallin

Härad: Järrestad

Adress: Vallby, Hammenhög

Socken: Ö. Tommarp

Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller

Uppteckningsår: 1939

Född år 1899 i Ö. Tommarp
London (Bött i T. i 29 år).LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppskjutna gjätaringen. varslar om 3 ~~nya~~ dödsfall i följd.

När tik står över söndag utan att gjätaringning kommit äga rum (dött på lördags-
eftermiddagen) och det ringes på måndagen,
bli det oftast tre tik i följd. Sedan bli det
ofta ett ganska långt uppehåll, innan nytt
dödsfall äger rum.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. M. 13267:21.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Född år 1899 i Ö. Tommarp
London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Klockringning som varsel om dödsfall.

*Vår klockslagen komma jämt efter var-
andra vid vilken ringning som helst (jäte-
ringning, helgmätsringen, eller gudstjäntringen),
bör det snart dödsfall.*

*Berättaren har lagt märke till att detta
oftast gäller strökt. Hur väl han är berödd
sig att ringa jämt, bär ringningen alltid nå-
got olikartad.*

ACC. N:R. M. 13267: 22.

Landskap: Skåne Upptecknat av: Curt Wallin
Härad: Järrestad Adress: Vallby, Hammenhög
Socken: Ö. Tommarp Berättat av: Kyrkoväktare Henry Möller
Uppteckningsår: 1939 Ö. Tommarp
Född år 1899 i London (Bott i T. i 29 år).

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Klockorna höides till Bornholm och förvillade
gjömännen.

Klockorna höides av gjömännen arida
till Bornholm. De blevo förvillade och lög-
fet på vägen. Därfor måste man gjuta bly
i stora klockan, for att ljudet inte skulle
bli så starkt.

12

Skriv endast på denna sida!